

Stanowisko

Związku Stowarzyszeń „Dolnośląska Sieć Partnerstw LGD”

z dnia 8 lipca 2013 r.

Dolnośląskie Lokalne Grupy Działania (LGD) wnoszą o uwzględnienie na poziomie regionalnym w projekcie RPO na lata 2014-2020 oddzielnej Osi Priorytetowej dla Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność umożliwiającej realizację wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju na terenie Dolnego Śląska.

Uzasadnienie

Komisja Europejska (KE) w okresie programowania 2014 – 2020, zwróciła szczególną uwagę na rozwój lokalny, w tym rozwój obszarów wiejskich i małych miast, w polityce regionalnej. Za szczególnie ważny uznała instrument jakim jest **Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)**. Instrument ten zapisany jest w art. 28 – 31 projektu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) objętych zakresem Wspólnych Ram Strategicznych (WRS).

RKSL jest rozszerzeniem na lata 2014 – 2020 podejścia LEADER, zastosowanego w obecnym okresie programowania w osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

Wyróżnić można **7 zasad** charakteryzujących podejście LEADER:

- Współpraca partnerska – Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem międzysektorowym składającym się z przedstawicieli różnorodnych sektorów – publicznego, organizacji społecznych oraz podmiotów gospodarczych;
- Lokalne finansowanie i zarządzanie – Lokalna Grupa Działania dysponuje środkami finansowymi, którymi zarządza lokalnie i przeznacza je na wsparcie projektodawców z obszaru swojej aktywności;
- Innowacyjność – program LEADER jest „laboratorium” do testowania nowych podejść do zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
- Podejście terytorialne – program swym działaniem obejmuje obszar spójny pod względem geograficznym, gospodarczym, historycznym, kulturowym, przyrodniczym; nie mają znaczenia granice administracyjne;
- Podejście lokalne – oznacza to, że inicjatywa powstania Lokalnej Grupy Działania pojawia się „oddolnie” w społeczności lokalnej;
- Podejście całościowe – podejście to wymaga opracowania przez Lokalną Grupę Działania całościowego planu działania w postaci tzw. Lokalnej Strategii Rozwoju i realizacji przyjętego planu strategicznego;
- Tworzenie powiązań i współpracy pomiędzy LGD dotyczy tworzenia sieci współpracy i wymiany informacji pomiędzy LGD.

Podobnymi założeniami kieruje się instrument RLKS, którego podstawowym celem jest (wg założeń Umowy Partnerskiej z dnia 15 stycznia 2013r.) „zwiększenie udziału społeczności lokalnej w programowaniu i zarządzaniu rozwojem danego obszaru. W ten sposób współpraca i wspólne definiowanie potrzeb i problemów oraz propozycji ich rozwiązań prowadzi do spójnego i

zrównoważonego rozwoju danego obszaru i powoduje wzrost aktywności lokalnej społeczności oraz przyczynia się do budowania kapitału społecznego.”

Sposób zastosowania RLKS jest podobny jak w podejściu LEADER (Osi 4 PROW 2007 – 2013):

- ✓ Społeczność lokalna przygotowuje wielofundusową Lokalną Strategię Rozwoju (LSR), w której określa m.in. cele oraz zasady, w tym kryteria wyboru, projektów służących osiągnięciu tych celów;
- ✓ LSR realizowana jest przez LGD – partnerstwo złożone z przedstawicieli trzech sektorów, przy czym żadna grupa interesu nie może mieć więcej niż 50% głosów; LGD jest odpowiedzialne m.in. za nabór i wybór projektów, które w największym stopniu realizują cele LSR.

Jakiego RLKS oczekujemy na poziomie regionalnym?

Postulujemy stworzenie w RPO oddzielnej Osi Priorytetowej dla RLKS. Rozwiązanie to umożliwi:

- ✓ **Powiększenie, zgodnie z art. 110 Wspólnych Ram Strategicznych, o 10% maksymalnej stopy współfinansowania ze środków Unii Europejskiej dla osi dedykowanej RLKS.** Oznacza to, że Oś Priorytetowa RLKS i realizowane w ramach niej działania/projekty w 95% finansowane będą ze środków unijnych a jedynie w 5% ze środków krajowych. W pozostałych osiach stosunek ten wynosić będzie 85% środki unijne a 15% środki krajowe.
- ✓ **Osobna Oś Priorytetowa RLKS umożliwi Instytucji Wdrażającej łatwiejsze i bardziej uporządkowane zarządzanie** środkami dedykowanymi temu instrumentowi, także w zakresie uzyskania efektu synergii pomiędzy RLKS a Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego zapisanymi w projekcie Umowy Partnerstwa z dnia 7 czerwca 2013r. postulujemy:

- **przeznaczenie na Oś Priorytetową RLKS 10% alokacji komponentu regionalnego EFS oraz 5% alokacji EFRR** oraz wsparcie z EFS i EFRR dla LGD w postaci tzw. „projektów CLLD” czyli w formie projektów parasolowych i systemowych LGD przy zachowaniu zasady 1 LGD - 1 obszar - 1 LSR;

- **postulujemy również aby narzędziem RLKS objęte zostały gminy wiejskie, miejsko – wiejskie oraz gminy miejskie do 20 tys. mieszkańców.** Pozwoli to na bardziej zintegrowany rozwój lokalny przez tworzenie powiązań miasto – wieś, rozwój lokalnych rynków zbytu, rozwój przedsiębiorczości i miejsc pracy.

Dzięki temu LGD będą mogły realizować wielofundusowe Strategie Rozwoju Lokalnego wykorzystując w sposób zintegrowany fundusze Europejskiego Funduszu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFFROW), Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) oraz ww. środki.

Oś Priorytetowa RLKS realizować powinna następujące priorytety inwestycyjne:

- ✓ 9.4. – aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności;
- ✓ 9.9. - lokalne strategie rozwoju realizowane przez społeczność;

Obok działań wymienionych w projekcie Umowy Partnerstwa z dnia 7 czerwca 2013r. jako szczególnie predestynowanych do włączenia w ramy RLKS:

- ✓ Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez zintegrowaną rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich;
- ✓ Wsparcie dla procesów rozwojowych i restrukturyzacyjnych wobec obszarów wiejskich i miejskich;

- ✓ Poprawa dostępu mieszkańców do podstawowych dóbr i usług warunkujących możliwości rozwoju;
- ✓ Działania z zakresu rynku pracy oraz stymulacja wewnętrznego potencjału gospodarczego;
- ✓ Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego na rzecz lokalnego rozwoju społeczno - gospodarczego;
- ✓ Wspieranie rozwijania połączeń na linii miasto-wieś;

Postulujemy uwzględnienie w ramach Osi Priorytetowej RLKS na Dolnym Śląsku takich zgodnych z Priorytetami Inwestycyjnymi działań (instrumentów interwencji) jak:

- ✓ Promocja i rozwój lokalnej przedsiębiorczości;
- ✓ Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego (e-kultura, digitalizacja tradycji kulturowych) oraz rozwój i promocja turystyki (e-turystyka);
- ✓ Aktywizacja społeczno - gospodarcza społeczności lokalnych poprzez wsparcie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej;
- ✓ Lokalne inicjatywy edukacyjne wspierające uczenie się przez całe życie i kształcenie pozaformalne;
- ✓ Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez zintegrowaną rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów wiejskich oraz poprzez nawiązywanie relacji miasto – wieś.

Tak zaplanowany zakres instrumentów interwencji pozwoli dolnośląskim LGD na zintegrowane i efektywne wsparcie **rozwoju lokalnego obszarów wiejskich i małych miast.**

Dolnośląskie Lokalne Grupy Działania – beneficjenci RLKS

Działania w ramach Programu LEADER realizowane są od 2004. W ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013 na Dolnym Śląsku powołanych zostało 19 Lokalnych Grup Działania. **Swoją aktywnością i działalnością obejmują one ponad 1 mln mieszkańców oraz niemal 100% gmin wiejskich i miejsko – wiejskich Dolnego Śląska.**

W latach 2009-2015 w ramach konkursów i dofinansowania działań z zakresu „Odnowy i rozwoju wsi”, „Tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw”, „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Małych projektów” Lokalne Grupy Działania już objęły pomocą ponad 1554 projekty realizowane przez beneficjentów z obszarów wiejskich oraz skierują na te obszary ponad 190 mln zł pomocy.

Chcemy podkreślić, że LGD są najbardziej doświadczonymi i trwałymi lokalnymi partnerstwami, które mają bogate doświadczenie **w realizacji działań na zasadach, które obowiązywać będą w ramach RLKS.** Wiele z pośród LGD wykorzystując istniejące lub współtworząc nowe struktury aplikowały z dużym sukcesem o inne środki w tym w ramach PO Ryby jako Lokalne Grupy Rybackie (LGR) czy PO KL są tym samym przygotowane do zarządzania strategiami wdrażanymi dzięki środkom z różnych funduszy. W ramach PROW 2007 – 2013 każde LGD :

- Przygotowało Lokalną Strategię Rozwoju (LSR) dla swojego obszaru;
- Powołało Radę jako ciało odpowiedzialne za wybór projektów do realizacji w ramach wdrażania LSR;
- Prowadzi oraz podlega stałemu monitoringowi realizacji strategii, również w kontekście realizacji wskaźników i efektywności działań;

- Podejmuje szereg działań aktywizacyjnych, doradczych, szkoleniowych związanych z przygotowaniem lokalnych beneficjentów (organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, osoby fizyczne) do napisania projektu i zdobycia środków w ramach wdrażania LSR;
- Prowadzi szereg działań w zakresie tzw. „wartości dodanej” ożywiających społeczeństwo i gospodarkę na obszarze LGD poprzez wsparcie wydarzeń, dodatkowych programów grantowych i aktywizacyjnych, tworzenie nowych narzędzi informatycznych, planistycznych, informowanie o nowych technologiach, tworzenie ofert turystycznych i bardzo wiele innych wynikających ze specyfiki i tożsamości każdego z LGD.

To doświadczenie i realne efekty w prowadzeniu oddolnych przedsięwzięć rozwojowych dają pewność, że Lokalne Grupy Działania poradzą sobie z wyzwaniem zaplanowania i skutecznego wykorzystania środków finansowych zaplanowanych w RPO jako osobna oś priorytetowa – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).

Dzięki wieloletniemu doświadczeniu w realizacji strategii, LGD mogą również dbać o spójność wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju ze Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT), Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz strategiami szczebla gminnego na lata 2014-2020. Województwo Dolnośląskie wpisując w RPO odrębną oś RLKS na pewno znacznie lepiej wpisze się w Strategię Rozwoju Kraju 2020, której celem strategicznym realizowanym do 2020 r. jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. W tym dokumencie czytamy też o celu rozwojowym jakim jest: poprawa spójności społecznej i terytorialnej. Cel ten zrealizowany może zostać poprzez działania w ramach RLKS.

Pragniemy podkreślić również, że włączenie w ramy LGD gmin miejskich do 20 tyś. mieszkańców umożliwi przeniesienie doświadczeń partnerskiego rozwoju lokalnego na małe ośrodki miejskie, które w wielu miejscach Dolnego Śląska mają potencjał aby stać się „lokalnymi centrami rozwoju” poprzez wspieranie z ramach RLKS gospodarczych powiązań miasto – wieś.

Zdając sobie sprawę z harmonogramu i uwarunkowań związanych z pracami nad Regionalnym Programem Operacyjnym deklarujemy pełną współpracę oraz chęć podzielenia się doświadczeniami z funkcjonowania Lokalnych Grup Działania w celu szybkiego i sprawnego zapisania w dokumencie RPO Osi Priorytetowej RLKS. Jednocześnie deklarujemy chęć podzielenia się naszymi doświadczeniami we wdrażaniu strategii i realizacji działań, które podlegały ocenie nie tylko ze względu na zachowanie procedur przy wydatkowaniu środków publicznych ale również zasadzie „zarządzania przez rezultaty”. Wdrażane przez nas Lokalne Strategie Rozwoju posiadają system wskaźników na podstawie, którego każde LGD oceniane jest z osiągniętych efektów. Chcemy podkreślić, że jesteśmy jedynymi podmiotami o tak dużym doświadczeniu w praktycznej realizacji zasady „zarządzania przez rezultaty” i chętnie swoją wiedzę podzielimy się na potrzeby zaplanowania najlepszych dla Dolnego Śląska rozwiązań w RPO. Mamy nadzieję, że zgodnie z intencją Komisji Europejskiej instrument RLKS również na Dolnym Śląsku przyczyni się do zwiększenia udziału społeczności lokalnej w programowaniu i zarządzaniu rozwojem swoich „małych ojczyzn”.

Z poważaniem Zarząd Dolnośląskiej Sieci LGD

Irena Krukowska – Szopa – Prezes

Jerzy Bucki – Wiceprezes

Aneta Fiskies – Członek Zarządu

Dorota Goetz – Członek Zarządu

Sylwia Mielczarek – Członek Zarządu

Bożena Pełdiak – Członek Zarządu

Rafał Plezia – Członek Zarządu

Do wiadomości :

Rafał Jurkowlaniec – Marszałek Województwa Dolnośląskiego

Jerzy Łuźniak – Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego

Radosław Mołoń – Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego

Włodzimierz Chlebosz – Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego

Jerzy Tutaj – Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego

Iwona Krawczyk – Przewodnicząca Komisji Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Sejmiku
Województwa Dolnośląskiego

Agnieszka Dawydzik – Dyrektor Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej Ministerstwa
Rozwoju Regionalnego